

IDŐK TANUJA.

(EGYETEMES MAGYAR UJSÁG.)

**Szerkesztői szállás és kiadó-
hivatal:**

molnár-utca, 14. sz. a.

Szerk. iroda: váci utca, 19. sz. 2. em.

Előfizetési feltételek:

Pesten háhozordással, valamint vidé-
ken postai széküldéssel egész évre
16 frt., fél évre 8 frt., negyedévre 4 frt.

Megjelenik e lap vasárnapokat és ünne-
peket kivéve mindennap.

Hirdetések háromszor hasábozott soraért
vagy annak helyéért 5 ujkr. s 30 ujkr. bé-
lyegdíj számítatik.

Pest, jan. 30.

(L—y). Az angol parlament tehát jan. 24-én megnyitott, fontosb feladatokkal szemközt mint valaha s nagyobb mérvben kövte le Európa figyelmét, mint bármikor ezelőtt. Európa bámulattal veszi észre, hogy még Napoleon kedvenc tervei is, minő most pl. a kereskedelmi szerződés, az angol parlament jóváhagyása által nyerhetnek szentesítést. De az olasz ügy továbbfejlődésére nézve is nem kis befolyással leend az angol alsó- és felsőház magatartása.

A trónbeszéd bizonytalanságban hagy minket a végmegoldásra nézve. Anglia csak ahhoz kíván szilárdan ragaszkodni a congressuson, „miserént semmi külérő ne használtassék, melylyel Olaszország népére bizonyos kormány vagy szervezet ráerőszakoltassék.“ A „külérők“ alá aligha oda érti az angol trónbeszéd a piemonti haderőt, mely ha még egyideig be nem vonul Romagnába, ott az ideiglenes kormányt maga a pápa ő szentségének uralmát visszakívánó nép fogja megdönteni, miként ezt a bolognai legújabb tudósítások sejtjeni engedik.

Ha azonban az angol trónbeszéd a piemonti hadsereget a közép-olaszthoni seregekre nézve nem tartaná „külérő“-nek, akkor a nápolyit sem nyilváníthatná olyannak, ha ez netalán a pápai seregeknek, Romagna meghódoltatásában segélyre sietne. Hát még ha tovább elemezzük a „külérők“ fogalmát, mennyi kétely és kérdés merül föl előttünk!

Tegyük föl, hogy Piemont bevonultatja csapatait Romagnába; a nápolyi király ezt, véleményünk szerint, elegendő oknak tekintené, hogy teljes erőlyel ő is a tettek mezejére lépjen és legközelebbi teendőjének tekintse: seregeit a szent atyáival egyesíteni? Igen, de Ausztria, velencei birtokánál fogva, szintén olasz hatalom-

nak tartván magát, aligha közömbösen nézné a sajnálatos beháborút; Napoleon pedig, ki soha bármely eventualitásban sem szenved argumentumok hiányában, hihetőleg ugy okoskodnék, hogy Ausztriát csak ugy fogja olasz hatalomnak nézni, ha olasz tartományában csak olasz hadsereget tartand; nem-olasz csapatok alkalmazását pedig elegendő oknak nyilvánítaná arra, hogy újra ő is beleavatkozzék. Ily nehéz a kivitelben az a sokszor hánytorgatott phrasis: *Italia ferda se*. Pedig nem kevesen vannak, kik az épen most előadott bonyodalmat és európai háborúvá is fajulható összeütközést nem tartják lehetetlennek.

Térjünk azonban vissza az angol trónbeszédhez.

Ebben mindenestre fontos az, hogy nem csak ünnepélyesen, de még egyszerűen sem emlékezik az 1815-iki szerződésekről, melyeket a tavalyi angol trónbeszéd föntartandóknak vallott. A „bevégzett tények“ és ezek „kérlelhetlen logicájának“ tana tehát teljes elismerésre talált s érvényre jutott a st.-jamesi cabinetben is; sőt mi több, még a nem épen az angollal egyenlő alkotmányú Poroszországban is, miután a porosz országgyűlés megnyitásakor a kormányzó herceg trónbeszédje sem szentelt az 1815-ki szerződéseknek csak egy bátorító szót sem; holott tavál a Spree partján is szentül föntartandóknak íteltettek ama szerződések. További commentar az általunk tegnap közölt trónbeszédhez alig szükségeltetik; azért inkább egykét más tárgyra fordítsuk még figyelmünket.

Az angol journalistica nagy helyesléssel sőt örömmel fogadta Cavournak a miniszteriumba történt beléptét. Nem kisebb öröm- s meglepéddéssel hirdetik az indiai angol lapok, hogy az ottani lázadók már tökéletesen szétverettek ami-

ként ezt már százszor olvashattuk; csakhogy egy kis maradék-csoport itt-ott mindig előbukkan. Különös, hogy az indiai lázadók valóságos lázadók, és tüzzel-vassal pusztítottak és nem engedték meg nekik, hogy maguk adhassanak maguknak kormányt és állami szervezetet! — Hanem elég az hozzá, a *Bombay Standard* hirdeti a világnak, hogy a lázadók végmaradványa is meg van semmisítve, hogy az angolok 2,000 foglyot ejtettek és hogy a szerencsés eredmény Nepaul királyának tulajdonítandó, ki végre elhatározta magát, saját nemzetbeliei ellen fordítani fegyverét az angolok javára, kiknek ő adófizetők. Nena Sahibról semmit sem mond a *Bombay Standard*, talán hogy ne tegye magát nevetségessé, hogy újra beszél azon férfuról, kinek már százszor halálát hirdette. *Pegun*-ról, ezen, az angolok ellen föllázadt királynőről azt mondja, hogy elszigetelve s magára hagyatva, megelégelnék egy kis évpénzzel, ha az angolok azt megadnák. Lord Canning az angol Indiák alkirályának keleti fényvel végzett körútját egy balesemény mégis megkeseríté; lady Canning lakosztálya t. i. meggyulván, porrá égtek nem csak az alkirálynő drágaságai, hanem az összes hivatalos irományok és más fontos iratok is. De hagyjuk már az angol ügyeket; ugysis találunk igen érdekes eseményeket más alkotmányos, habár kisebb és katolikus, államban, melyeket mindjárt holnap szemügyre veszünk.

Egy falusi politikus cikkekcséi.

II.

Mig a falusi politikusnak cikke napvilágot lát, addig a világtörténelemben számtalan újabb mozzanatok merülnek föl, melyekről a közönség távirtdák- és vasutakon bámulandó gyorsasággal értesül. Mi tehát újságot amint nem írhatunk, úgy szándokunkban sincs egyéb, mint azt tolmácsolni: minő hatást gyakorolnak a világesemények ránk falusiakra.

Az olasz kérdés fő sarkpontja a napi politikának; a falusi politikust is ez érdekli leginkább.

Mióta túlaralkodóvá kezd lenni azon fogalom, hogy a politikának nincs vallása, be is kezd bizonyolni, hogy az ily meggyőződési politikusoknak adott szava vagy írásbeli biztosítására semmitem építhetni; mert akinek nincs vallása, nincs hite; kinek nincs hite, nem lehet hitelt. . . . A fölvilágosodás e századában alig lehet az ember, hogy ily ferde fogalom erőre kaphasson. Alig lehet, hogy legalább a nagyobb és józanabb rész be ne lássa: mily gyalázat és beestelenség bárkire nézve, ha hitele nincs. És mégis — fájdalom! — így áll a dolog. A józan okokkal és jogokkal hiába lépsz föl; ez a mi új politikusaink előtt kopott phrasis. Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas. Ahol nincs vallás, nincs hit, ott a szenvedélyek uralkodnak; a szenvedély emberének pedig hiába okoskodol, előtte — bár legszentebb — jogaira hasztalan hivatkozol, az ő akarata, ohaja, tetszése és kénye az ok és a jog.

Akik a római pápának adott ünnepélyes jogbizto-

sításokra komolyan építettek, sajonnal tapasztalhatják a föntebbi következtetések csalhatatlanságát.

A villafraanci béke után sok ember arról sem kétkedett, hogy a toscanai és modenai uralkodók is újra elfoglalandják trónjaikat; annál kevésbé pedig arról, hogy a pápa birtokai biztosítottak; esupán azon törték fejüket a publicisták, mi történik a parmai beregnövel? miként fog az olasz szövetség létrejöni? Vajjon a pápa elfogadandja-e a szövetségi elnökséget? E kérdések azonban mind megannyi talányok maradtak: mindazonáltal mindenki azon hitben élt, hogy egy Napoleonnak — ha már ünnepélyes ígéretet tőn — sikerülend a gordiusi csomót kettévágni; mert az adott szó szentsége, valamint az ünnepélyesen megkötött s aláírt békefölteleket iránt is, a világ még mindig viseltetett annyi kegyetlennel, hogy esze ágában sem volt egyébről, mint a mikétről gondolkodni. Eközben fölmerült a congressus eszméje. Anglia óvat tesz a fegyveres beavatkozás *) ellen. Előbb kárörömmel télen nézte azon pusztítást, melyet a kath. uralkodók népei egymás közt tettek; most midőn sem vérbe sem pénzbe nem került, Olaszbon függetlensége- és szabadságának egyik hatalmas bajnoka kíván lenni. Azonban leglovagiatlanabb Róma irányában. A catholicismus középpontja legnagyobb száka szemében. Magaviseletéből valamint eddig, ugy most is kír a fanaticus vallásügylet. Holott neki, ha a lovagiaság nemes érzetét a fanatismus dühe el nem tompítja, — bármily fölhívásokra ilyformán kell vala felelnie:

„Tudjátok, hogy a nemkatholikusok Rómának elvöl ellene, de épen azért, ne hogy a katolikusok azt higjék, miszerént nem az olaszok politikai érdeke, hanem vallási gyűlölet vezérel bennünket, lovagiaságunk követeli, hogy semleges állást foglaljunk el.* Európának többi nemkatholikus kormányai eddig sokkal több lovagiasággal tanusítottak; sőt az sem lehetetlen, hogy a jog védelmére tetteleg is föllépjenek. Angliától ezt annál inkább megvárhattuk volna, miután több millióra menő katolikusainak érdekeit egy kis figyelemre mégis csak méltathatná. Aztán meg nem teszi-e nevetségessé magát azon kormány, mely míg az irhoni nyומר és rabszolgasággal hatalmas helyzet előtt szeneit behunyja, idegen alattvalók jöllétéről gondoskodik. Nem lehet-e nyugodt lélekkel, sértés nélkül mondani ily kormányának: „Seperjen előbb saját háza clőt.“ Mi hiszünk: hogy bármily vallásu, de lovagias érzelmű emberek elismerik okoskodásunk helyességét.

De a legfőbb az, hogy épen katolikus kormány játszsza Róma elleni közti a főszerepet! A nemkatholikusok ezt lobbanthatják szemünkre. . . . Fájdalom! ez ugy van. Perditio tua ex te Israel. Mindig is azok voltak a legsajgóbb sebek, melyeket saját hitlen gyermekei ejtettek az egyházon! De vajjon tehet-e arról a legjobb anya, hogy gyermekei közt elfajult is találkozik? Minél nagyobb pedig az anya jósága, annál rútabb a fiu hálatlansága. Frankhon fejedelemi Rómának kiválolag kegyenc gyermekei voltak; innét a „legkresztényies“- cím. De tehet-e arról a mindig jó Róma, ha e derék nép mostani fejedelem, az oly nagy kinttetésre méltó diéső ösök nyomdokait követni nem akarja? Tehet-e arról, hogy aki előtt a nemzetközi jogok és szerződések semmi becseset sem birnak, a catholicismus örökszent elvei sem sérthetetlenek? Róma ugyanaz ma, ami volt ezer év előtt hívei irányában; nem ő oka annak, ha hívei közül sokan azon zászlókat nem követik, melyek vezérlete alatt a diéső ösök a legvíharos megpróbáltatások között és mindenkor fényes babérokat arattak; nem ő oka

*) Vajha azon ékrtelen kihágások ellen is, melyekre némely ál-szabadsághűsök folyvást vetemednek!

annak, h
sulya: a
ellene e
mint a
emlön t
erőt nem
nem a ca
alatt is a
az üldöz
vedélye
ostromok
itt-ott sz
sére. Mi l
ex malis
mos hitte
zetnek, k
sek lenni
tink, jutt
dala jutt
isteni és
igazság é
kárhozat
ha Isten
nem vedr
cikkünk
csak addi
intézetik

A csan méltósá f

„Sz
dön legti
gyermek
sággal az
hanem fej
den királ
alaptotta
világ bék
„a te ors
Nagy a te
nevezed.
inkább ö
miatt. Me
milliókat
nem, csak
hatnánk
Mélyen ér
csak előtt
keserit s
hisznk n
ber fiaian
közösített
hisznk, n
azon ister
gyessége
előtted m
déséidből
gyelmesen
házé, mel
szakoltag
mi szabab
megrabolt
rendelet
közös tul
hoztajtuk

annak, ha bizonyos népre rá nehezedik ama jövődölés sulya: „auferetur a vobis regnum Dei.“ Ha természetes elleni ejtnek rajta sebet, felényi keserűséget sem okoz, mint az, midőn övei méltatlankodnak rajta, kiket saját emlőn táplált! ... Popule meus! De azért a pokol kapui erőt nem fognak rajta venni. Mi nem a pápát féljük, sem nem a catholicismust. A pápa Nero és Diocletian ideje alatt is az egyház feje volt; a catholicismus földjét pedig az üldözések termékenyítik. Sőt mi épen az anyai szenvedéllyel — minden oldalról — megkezdett támadások, ostromok és üldözésekben újabb biztosítékok látunk az itt-ott szunnyadni kezdő katolikus érzelmek föllelesztésére. Mi legrosszabb esetben is hiszszük: hogy Dens etiam ex malis bona erure norit. Mi féljük csupán ama számos hitfeleinket, kiket a roszelekt vezérek tévútra vezetnek, kiknek mint testvéreinknek sorsa iránt közönyössek lenni nem tudunk. Ha szavunkat mérlegbe vetni szeretünk, ezt csupán azért tesszük, mivel az igazságot dialábra juttatni mindenkinek legszentebb kötelessége. Az isteni és emberi jogok fölforgatói fáradszatók, az igazság és szent ügy bajnokai pedig némák legyenek-e? Kárhözhoz gyalázat bélyege maradna örökre rajtuk, ha Isten ügyét — az igazságot — mennyire tölnek telik, nem védnök. ... Azért főtartjuk magunknak a jogot jövő ciklünkben tüzetesebben szólhatni a római ügyben, ha csak addig szerencsésen — miről kételkedünk — el nem intéztetik.

A csanádi püspök, ft. Csajághy Sándor ur ő méltósága és egyházmegyeje részvétnyilvántó föllirata IX. Fius ő szentségéhez.

„Szentséges Atyánk! Nem szólíthatunk ezen, a földön legtiszteltesebb névvel anélkül, hogy magunkat gyermekeidnek érezzük és a világ előtt szívszerti nyíltsággal azoknak bevalljuk. De nem csak közös atyánk, hanem fejedelmi főpásztorunk is vagy; és ha szent minden királyi szék, a tiéd legszentebb, mert maga Isten alapította meg. Békésen ülsz te a sziklatrónon, melyen a világ békéje nyugszik, és épen azért szorongattal, mert „a te országod a béke.“ A keresztről jönnek keresztjeid. Nagy a te keserűségöd; mert te szorongatódait fiadnak nevezed. A te szived, mi tudjuk azt, miattunk, de még inkább ömiattok keserűbben aggódik, mint tenmagad miatt. Mert a te atyai szived, mint semmi más szív, száz milliókat ugyanazon szeretettel ölel magához, önmagáért nem, csak mindnyájunkért képes szenvedni. Mikép lát-hatnánk mi részvétenül téged éreztünk szenvedni? — Mélyen érezzük szenvedésednek közösségét, mely téged, csak előttem ismert kölcsönös viszonyhatással sűjt s emel, keserít s vigasztal egyetemben; és érezzük azért, mert hiszünk benned, mint Annak helytartójában, ki az ember fiának minden keservét és örömét isteni szivében közösisítte; és érezzük azért, mert minmagunkban is hiszünk, mint azon testnek élő tagjaiban, melyet ugyanazon isteni szív mozgat és élte. Engedd tehát atyai kegyességében, hogy gyermekeid ezen irat által lélekben előttem megjelenjenek és tédről esdre részökért szenvedéseidből, sziveiket lábaidhoz lehessék. Fogadd kegyelmesen: föltélenül a tiéd azok, és az anyaszentegyházé, melynek te Istentől rendelt zárköve vagy. A te erőszakoltatásod a mi szolgátságunk; a te függetlenségünk a mi szabadságunk; a te trónod a mi igazságunk; a te megraboltatásod a mi megfosztatásunk; mert a te Isten-rendelte világi országod kétszáz millió katolikusnak közös tulajdona. Azért egész lelklünkben utáljuk s kárhözhoz mindazon gonosz támadásokat, melyek oda

szánvák, hogy téged és világi trónodat, és ha lehetne volna, a kősziklát megrendítsék, melyre Isten az ő egyházát alapította. Szorongatódit pedig imádkozunk, hogy az Isten megvilágosítsa őket: mert nem tudják, mit eselekeznek. Hogyha pedig általuk az elraboltak kárpótlásánl gúnyos alamizna-zsoldra íteltetnél: gyermekeid szeretetfűléreiket önkényt hozandják lábaidhoz. Darára azon sikernek, mely elleneidnek szolgál, rendíthetetlen a mi hitünk, hogy nem az emberek, hanem Isten kormányozza a világot; és hogy az Ur egyházát, s vele bennünket, ha híven ragaszkodunk hozzá s tehozad, nem hagyandja megszegyentlni; mert ahol te vagy, ott van az egyház, és hol az egyház, ott van és marad ő, a seregek Úra Istene. Azért törhetetlen a mi bizalmunk, hogy a pokol kapui megszegyentlnek: habár a válság napjai továbbra nyulnának is; mert akiben mi bizunk, Annak a tenger és szelek engedelmeskednek. És a mi hozzád, oh szorongatott atyánk! s veled együtt szorongó anyaszentegyházunkhoz való szeretetünket, engedd, hogy azt Isten kegyelmében bizva, a nagy apostolnak eme szavaival valljuk be: „Ki választ el minket Krisztus szeretetétől? háborúság-e, éhség-e, mezítelenség-e, veszedelem-e, üldözés-e, fegyver-e? (Róm. 8. 35.) És hogy ugyanazon apostollal: „gyözedelmek legyünk mindezekben Annak végett, ki minket szeretett“, adj teljes erejű atyai áldást lábaidhoz boruló gyermekeidre, kik a te ajakkiddal s a te szíved bizalmával esengenek: Oh Mária! bán nélkül fogadtatott királyné! könyörögj szentséges atyánkért! Könyörögj éreztünk! Mutasd meg, hogy te nem csak a mennyeknek, hanem a földnek is királynéja vagy. Amen. Kelt Temesváron, január 1-én, válságunk 1860-ik esztendőjében.“ (Rel.)

Érdekes az is, mikép hivta föl a föntisztelt püspök ur ő méltósága híveit a részvétnyilvántó föllirat aláírására. Közöljük ebből szintén a Rel. után a következőket: „Ha ti Krisztus testének valódi élő tagjai vagytok: akkor lehetlen, hogy annak nem egy tagját, hanem magát a testnek fejét szenvedni, szorongani lássátok anélkül, hogy élénk részvéteket által a szenvedést vele megosztátok. És ha szivetek ezen érzülete való, akkor némán az nem maradhat; sőt ohajtoznokok kell vala alkalom után, nyilván bevallhatni, hogy ti legfőbb lelkipásztorok szorongattatásában és keserűségében közösen osztotok. Ezen alkalmat kívántam én nektek szolgáltatni. Ti szentséges Atyánk szorongattatását mult évi sz. András hava 15-én kelt pásztori szózatunkból eléggé megismertétek. A válság napjai nem hogy megrövidültek volna, sőt növekedő veszéllyel hosszabbra nyulnak. Gonosz emberek t. i. nem szünnék a keresztény világ legregőbb és legtörvényesebb trónját, melynek rendíthetetlen alapján nyugszanak, valamint minden királyi székek, ugy a népek valódi boldogsága is, szent Péter ezredéves örökségének elrabolása által megrendíteni: hogy azután trónt és ol-tárt egy máglyára hordva, akadály nélkül hozhassák a világba ama közösséget, mely ott veszi kezdetét, hol az ember megszünt ember lenni. Am egy szoldból tengő pápának mi egyébbé kellene, a gonoszok ármánya szerent, lennie, mint zsoldossá? És az egyháznak mi egyébbé, mint nem anyává többé, hanem szolgálóvá? Ha pedig az anya szolgál, mik lehetnek akkor a gyermekek egyébbé, ha szolgák? Avagy az isteni és emberi jog- és igazság-nak legfőbb képviselőjét a földön, ezredéves törvényes birtokától erőszakosan megfosztva, évi zsoldra kényszeríteni, nem annyit tesz-e, mint lábát csokolni, kezét pedig megköfözni? Nem annyit tesz-e az, mint az Isten be-tedik parancsát lábbal tapodva, minden tulajdonjogot, a tetteket is, halomra dönteni? Fontolgassátok ezt Krisztusban kedveseim, és gondoljátok el: mi véget kellene ezen gyalázatnak rajtatok is utóbb érni? — Avagy ha

talán azt vélnétek, hogy ég és föld elmúlnak, de az Ur szava Péterhez el nem múlik: „Te vagy Péter (a szikla) és ezen sziklára építem Egyházamat, és a pokol kapui erőt nem vesznek rajta” (Máté 16, 17.); ebben igazatok van. De van az Urnak más szava is, mely szünte örökvényű, és így hangzik: „Elvétetik töletek az Isten országára, és az ő gyűlöletét hozó nemzetnek adatik.” (Máté 21, 43.) És ezen szavát immár két világrézs gyászosan igazolja. És még egy szava van az Urnak, mely e zászlaj napjaira különösen szól, és imígy hangzik: „Aki nincs velem, ellenem van; és aki velem nem gyűjt, az tékozol.” (Luk. 11, 23.) Ha tehát tartotok K. K. Isten-gyermekségekre, mely a közös „Miatyánkra” jogosít benneteket; ha komolyan vesztitek amaz egységet, melyet a Híszkegyben szóval naponta magatokénak valótok; ha vágy kebletek azon szellemi nagy testvériség után, melyet az Istenember, a mi Urunk Jézus Krisztus alapított e földön; ha mint élő tagjai az egyház testének, érzitek ereitekben az ő szenvedő értéseit; ha él Krisztus bennetek és ti őbenne, miként ő él az Atyában; ha van gyermeki szívetek anyaszentegyházatokhoz, mely a szent keresszésgben újzszült benneteket, és koporsótok fölött imádkozni fog; és ha van gyermeki szívetek veszélyben forgó legfőbb atyátokhoz, Krisztus földi helytartójához: ám tegyetek erőt bizonyosságot a világ előtt az által, hogy egyrésztől gyermeki szereteteket és há ragaszkodásokat szentséges Atyánkhöz, másrésztől pedig komoly visszabiztosításokat megrabolatás- és erőszakolatlanságtól neveitek aláírásával a keresztény világ köztudomására hoztátok. Ez célja és semmi más jelen felhívásunknak. Azonban nem ti lesztek az elsők. Hítrokonitok Amerikában, Irhon- és Angolhonban, Skócia- és Dániában, Francia-, Olasz- és Németországban, Berlint sem véve ki, immár megelöztek benneteket; sőt még tovább is mentek, szeretetfillereiket összeadván megrabolattott közös atyánk segélyezésére. A bécsi, lemergi érseki, sekauni püspök-megyékben szintén hasonló nyilatkozatok, még jámbor nőegyletektől is indítványozva készülnek szentséges atyánk számára, s Péter fillerei sem hiányzanak. Amit töletek K. K. elvárók, amit Istentől reményeltek, az megis, hogy ti többi testvéreitek példáját, kik az idők jeleit megismerték, követni és a világ előtt bevallani fogjátok: hogy az anyaszentegyháznak hű gyermekei, hogy *katholikusok* vagytok, és imáitokat ezentől ketőztetni fogjátok.“

LEVELEZÉSEK.

Bécs, jan. 26-án. Valahára az oly rég elárvult laibachi püspökség is betöltve leendő, a napokban jelenvén meg a hivatalos bécsi újságban *Widner Bertalan* valóságos udvari káplán s udvari szerpap ur herceg-püspökké lett kinevezése. Az újonnan kinevezett herceg-püspök ur jan. 23-án tette le hivatalos esküjét a pápai nuntius ő excellentiájába kezeibe, tegnap, ő excellentiájába a fontos állomásra kijelölt püspök ural hosszasan kívánván értekezni, a pápai követség fényes termeiben nagy ebéd volt, melyen az új francia követ de Moustier ur s több itt tartózkodó egyházi s irodalmi tekintély is jelen vala. Mi ez alkalommal nem titkolhatjuk el örömlünket, hogy hitthideg s vallástalan korunkban ily munkás és solid tudományosságú egyének állíttatnak a püspöki székre, mint Widner ur, ki mindazon tulajdonnal bőven rendelkezik, mely ily nehez napokban képessé teszi egyházi megújítást a földtuló veszélyektől megóvni és sikeresen kormányozni. Ő hercegségének az egész birodalomra nézve nagy érdemei vannak, mert elhallgatva egyéb ál-

dásos munkásságát, a sz. Agostonról címzett es. kir. presbyteriumnak anyai éven át egész mai napig egyik igazgatója levén, hány nagy egyházi s irodalmi tekintély készült az ő vezetésével a theologiai tudóságra! Kétségkívül kedves hazánkban is számtalanok lesznek; kik a főnnevezett intézetnek valaha tagjai levén, hálásan fognak vezetők s tanácsadó gondosságára visszaemlékezni, s diszes előléptetésén teljes szívvel örülni.

Az ő szentsége szorongatott helyzete iránti meleg részvét napról napra növekedik. — Ezt tanúsítják az egyes plébániákban kitett hódolati feliratok, melyek mindig jobban telnek aláírásokkal, s ezek közt büszkén szemlélhetjük a legtekintélyesebb s legnagyobb nevek. — Az adakozások is buzgón gyűlnek, részént nagyobb összegekben egyenesen a nuntiatúrához, részént pedig a Volksfreund újságban nem csak a szekvárosból, hanem a birodalom minden részéből. A magán s nyilvános körökben nyilvánuló nézetek s a legmelegebb rokonszenvvel telt köz-szemmel élénk elentében áll lapjaink legfőbb-jének pápaelles irányával.

A városnagybírási-bizottság minden tagja kinevezve s megerősítve levén, a tavasz kezdetén legott megkezdendi rendes munkásságát. Sőt mint halljuk, az újonnan emelendő nagyszerű nyilvános épületekre szánt helyek már nagyrészt ki is volnának jelölve. A magán vállalkozókra nézve pedig az írásbeli folyamodványok rendje fog életbeléptetett. Már előtte is különféle tervről s üzeféről értesítünk részént magán uton, részént pedig a megjelenő kisebb-nagyobb röpiratokból. Mi az eddigiek között a legérdekesebbnek tartjuk Eitelberger s Festel urak indítványát a polgári bérlakókra nézve. — Bécsben ugyanis az idők hosszu során át a legsajátosabb körülmények befolyása következtében a magán lakházak valóságos kaszányákká váltak. Hogy egyetlen lépesével ellátott emeletben 10—12 család is lakik, s hogy ily a legkülönbözőbb rendű s rangu lakossággal zsúfolásig megtölt emelet 4—5 is van egymás fölött, Bécsben közönséges dolog. Az ugynevezett előház vagyis folyosó, lépcső, kút, udvar, pince, padlás, sőt még azon helyek is, melyeket megnevezni az illem tilt, folytonos gyűlölpontja az összeszorult különféle családok mindkét nemű tagjainak. Hogy e folytonos érintkezés nem csak hogy az elvonult esendes családi életet ugyszólván lehetlenné teszi, hanem a közérkölségnek is nagy ellensége, könnyen belátható. A városnagybírástáson hason célszerűtlenséget kikértilendő, készítették a főnnevezett urak egy architecturái tervet, mely szerént a kisebb-nagyobb lakosztályok tökéletesen el volnának különözve, s csak igen nagyházaknál, ahol kikerülhetlen volna, a lépcső némelyeknek közös. Tagadhatlan, hogy e terv gyakorlati kivitelezésével és életrevaló, hogy a közérkölségség s a közönség kényelme tekintetéből teljes szívünkkel hajljuk, hogy az a választmány s minden szakférfiu figyelmelet magára vonván, komoly tanácskozás tárgyává legyen, s így tán gyakorlati keresztülvitele is lehetségessé váljék.

†

POLITIKAI MOZZANATOK.

Franciaország. A császárság csakugyan mégis, — a Constitutionnel legalább azt mondja és alaposan meg is mutatja. Először is nagyböleszen azt állítja, hogy a di-eszen bevégzett olasz háború elhárítja a veszélyt, mely Európa békéjét minden percben veszélyeztetethetné és minden jót, ami az 1789-ki elvekben rejlik, Napoleon politikájára békés uton valóstított; másodsor az 1859. an-

gustus szágban harmadszoros terméke és békés hatalomnak, megalapító fne-ben Cowley jaul a Cowley a legfontos sen Ausz lehetett ehi béke hangulaj Mettern ley lord delmi sz módnak ennek fo nagy esz alkudozód zsidóit, b től elide egyike a

a védvár nak. Ha hogy a renek ó nos esz korszak kinek jő kájában nyei az tünk ala

vetkező nak, L nyoknak ják Tur alkotásá tandják szág azo got. Ugy fogná a megszav

kében sz mával lé dekin a Komoly dolog.

részéről szárnak rik magy

szág és lások va mondja: fogna jó hercegsé Savoya szak ált

és egyttal az országban is a esendet föntarhassa. Sicilia nagyon kényes pont és a szárd követet Nápolyban csaknem ostromolják a sok látogatással. Az eféle körülmény sokat nyom a latban. Bármi nemes és lovagias legyen is a nápolyi király gerjedelme, de saját helyzete érdekében kénytelen higgadtan megfontolni a dolgot. »A nápolyi beavatkozás, ha ez csakugyan lehetséges, szerencsétlenséget fogna előidézni.« Ezen szavakat, mint látszik, különösen Nápolyhoz intézte Laguerroniére. — Az »Opinione«, amely, mint tudjuk, igen közel viszonyban áll Cavourhoz, egyik cikkében föltünteteli terveit az új szárd miniszteriumnak. Azt mondja ugyanis, hogy csak neve is Cavournak már program: egy általa alakított miniszterium nem lehet egyéb, mint tevékeny és szűkség esetében merez olasz miniszterium. — Cavour korábbi miniszteriumának jelszava függetlenségi háború volt, a mostatinak pedig bekebelezés. Egész Olaszország megtestesítve látja ezen eszmét a híres államférfiban, bámulja az előrevigyzó és egyszersmint bátor politikát, amely a háborút előkészíté, és midőn Cavour visszalépett, azt gondolta, hogy a külpolitika nem kedvező a nemzeti ügynek. A népszava ritkán csalódik és ezuttal csakugyan elfalálta. Cavour visszalépett, mert Villafrancában programja megbukott; most már ismét átveszi a kormányügyek vezetését, mert Európa politikai irányában változás történt, mert Angol- és Franciaországnak egymáshozi simulása és Walevsky lépése lehetségesé teszi neki, e programot ismét föleleveníteni és annak változtatását eszközölni. Az új miniszteriumnak feladata tehát föl van tételezve azon viszonyoktól, melyek közt az létrejött, valamint Cavour politikáját. Hogy Közép-Olaszország zajos örömrivalgásokban tört ki Cavour ismételi belépése miatt, annak oka az, hogy ezt legbiztosabb és eszálhatlanabb jelnek tekintni, hogy ohajjai meg fognak hallgattatni. Az új miniszterium torlatzi az országban a habszást, határozatlanságot, amelybe az a villafrancei bekelezőzmények és Cavournak belépése által stlyedt. Ha valamely státuszférfi elvet képvisel, programot állít föl, és a nemzet bizalmát bírja, akkor magatartása is határozott, szilárd. —

— A turini angol követet sir Hudson, a többi itt székeli diplomáttakkal egyetemben tiltakozott a nazione armata ellen. Erre levelet kapott Garibalditól, amelyben ez esodákozását fejezte ki, hogy egy szabad állam követe ily lépésre vetemedhetett. Sir Hudson ezt viszonza: Látván, hogy a királyi állandó hadsereg mellett egy fölfegyverzett nemzet, és a királyi miniszteriuma és kormánya mellett még egy forradalmi comité szerepel: — nagyon szeretném tudni, hogy én ezek közül melyiknél vagyok tulajdonképen mint Victoria királynő képviselője megbizva.

— Egy olasz forradalmi lap a szárd fondorlatokról érdekes adatokat közöl. Szerénce Piemontnak egész Olaszországban kiterjedt összeköttetései vannak; az összeeszkütek félmillió frankot adtak ki azon célból, hogy a múlt télen önkényteseket küldjenek különböző államokból. Szövetségesi rendes jelentést tőnek neki minden tartományban a csapatokról és ezek mozdulatairól, sőt még különböző városok erődjének terrrajzát is megküldték neki. Az érintett lap összesen 25 comité-t tud, amelyek mint forradalmi propagandák egy Turinban székelő központi forradalmi comité alatt egész Olaszországon el voltak terjedve és mindenütt főegyletekkel bírtak.

— Beszélük, hogy Olaszország barátainak egylete New-Yorkban az olasz hazafiaknak 25,000 darab fegyvert ajándékozott.

Oroszország. A »Czas« lengyel lapnak a muszka toleranciáról ezeket írják Vitebszk-ből: Vitebszk kormánykerületben fekvő Dziernowie helységben 1842-ben

egy orosz pap helyezték be s katonai eröhatalommal kényszerítették a lakosok az igazhívő isteni szolgálatten megjelenni. Az ur-vacsorája erőszakkal tömöttet szájkába. A nép nagyobb része hi maradt vallásához titokban és maguk keresztelék meg gyermekeiket. Ezen szánandó állapot egész 1857-ig tartott, midőn a katolikusok, bizván az új fejedelem jószágában, folyamodványt nyújtottak be, hogy engedessék meg nekik a nyilvános vallási gyakorlat. Ennek következtében Vitebszk-ből egy vizsgálóbizottság jöve ki a kérelmezőköz és Vincenty seb-orvost, mint a kérelmezés főokát oly kegyetlenül megfenyítetté, hogy ez több héten át eszméletlenül fekvött. Később Vitebszk-be vitetett és nyilvános közmunkákra használtott. Többszöri kísértés után a népet igaz hívökké tenni, Loszew czerdes a községből minden családfőt körülbelül 80 egyént maga elé hivatott és ekkép szólította meg őket: »Ó felsége a császár azt kívánja, hogy ti mindnyájan igaz hívökké legyetek. Miért vagytok oly akaratosok?« A nép meghajtván magát, válaszola: »Uram, mi a császárunk hü alattvalói vagyunk, megfuzetjük az adót, adunk katonát, szűkség idején nem kiméljük verünket, de atyáink vallását nem hagyjuk el!« Erre az czerdes viszonza: »Akkor ti lázadók vagytok! Ellenszegültök a császár akaratának. Ti kantsuka alá s Sziberiába kerültek és nem latandjátok többé soha sem nejeitek sem gyermekeiteket.« A nép: »Készek vagyunk meg is halni, de vallásunkat nem hagyjuk el.« Az czerdes: »Hiszen ti már az igaz hívők egyházában voltatok és csak szakadárok vagytok!« Nép: »Katonák által hurooltatánk oda, s még vannak néhányan közöttünk, kiknek újjak elvagdaltatának, midőn az ajtóknak megfogóztak, hogy ne kelljen az egyházba menniök.« Ezen ellenszegülés most a közelfékvő sz. Domonkos-kolostornak tulajdonították bünül, és ezért a belügyminiszternek tudomásra hozották. Julushó 12-kén Szerbimin tanácsos (senator) ki a kormánykerületben körutat tón, Dziernowie-be érkezvén, az egybegyült népet így szólította meg: »Ti fiaim, a császárt kértétek, hogy engedje meg neknek, miszerént katolikusok lehessetek. Én most azért jöttem, hogy nevében kinyilatkozassam, miszerént II. Sándor császár, midőn a trónra lépett, esküt tón, hogy gondja lesz az igazhittiségre, hogy azt védeni és terjeszteni fogja. Ezen eskü nem engedi meg, hogy kérelmetek teljesíttessék. Egyébiránt tudnotok kell, hogy a császár akaratá szent, hogy a császár Isten küldötte. Isten a mennyben, a császár a földön! ki a császárnak ellenszegült, ellenszegült Istennek, és azért, fiaim, nektek nem szabad a legfelsőbb akaratnak ellenszegülnötök. A császár és Isten akarja, hogy ti igazhívők legyetek. Vajjon, megegyeztek-e ebben?« A nép sirás és jajgatás közt fölkiálta: »Hatalmas tanácsos ur! mi engedelmesskedünk a császárnak, és mindenben tiszteljük az ő akaratát, ami hitünknek és lelünknek nem illéti. Engedjétek meg nekünk, mint a zsidók: és lutheránusoknak, hogy akkép dicserhessük Isten, mint atyáink dicserték ötet; mert mi az öbittiséget nem ismerjük és nem akarjuk.« Eközben a tanácsos kíséretéből egy ily szó emelkedék: »Mi az, ti még nem hajtottátok meg magatokat a császár előtt a tanácsos személyben?« Hajoljatok hát meg!« A nép meghajtá fejét. »Nem ugy, kiálták a tisztviselők, nem ugy, kiki közöletek essék tédre a tanácsos előtt és esokolja meg kezét.« A nép akkép eselekvék mint parancsolatott és a tanácsos megcsokolá kinek-kinek fejét. Ezen tény a beleegyzés jelell vététek és mindenki, aki csak a tanácsos előtt térdelt, mint a görög egyházhoz áttért iraték be. Nyolcan, kik nem akarának meghajolni, egynapra bezárattak. Másnap, vasárnap volt, elhagyá a tanácsosok a falut, minlán az orosz egyházban az az isteni szolgálata senki sem akart megjelenni. A ta-

násno
mint s
Hítfon
tal a
nos föl
esorájá
hogy a
noknak
egyház

—
biztos
hardia
közi te

tudósítá
sét Sav
sueröl s

hivataln
elkoboz
választa
ütöttek

megfejté
válszáb
sát kért
rály elf
mindké
napj U
kekhez
melyek
a fölláz

Rében v
fejezi k
allat áll
tanácsos
köteless
oltalmá
Rómában
állana b
né, mely
fölsajánl

vers-1
s az egy

hez f. b
congress
fontos e
szerénce
leon csá
lord bes
sító tény
tése álta
törvénye
meg, Eu
pacificat

küldött
szándék

—
meghalt

nácsok egyébiránt közzétették hogy az összes beirattak mint szakadarak fognak tekinteni s megfenyítetteti. Hétfőn azonban a község nagyobb része a rendőrség által a templomba erőszakoltatt, hol a pópák az általános fölödozást adták reájok és kinek kinek az ur-vasoráját szájába tömték. A pópák bejárták a községet, hogy a kisdedeket újra megkereszteljék, mire a tanácsnoknak tudomására a laték, hogy a népek az uralkodó egyház kebelébe visszatértek.

Legujabb.

— *Verona*, jan. 28. Az osztrák határszabályozási bizos visszatért. A határszéléknek megállapítása Lombardia felé be van fejezve. A Le Grazie és Scorzarolo közti terület kijelölése iránt új utasítások vártnak.

— *Berlin*, jan. 27. Hasvas párisi levelezőjének azon tudósítása, hogy Poroszország előre odaadta begyvezését Savoya átengedéséhez, merő koholmány. A congressusról szó sincs.

— *Turín*, jan. 28. Pietri ide érkezett. A milánói vámhivatalnál egy külföldről érkező választóirat a pápához elkoboztatott. Savoyában a tartományi és helyhatósági választások még eddig egészen conservatív szellemben ütöttek ki.

— *Páris*, jan. 28. F. hó 24-én kelt nápolyi levelek megfejtik a látszólag ellenmondásokat a jelen miniszterválságban. Filangieri Pozzuoliba vonult és elbocsátatását kérte, de csak hatheti szabadságot kapott. — A király elfogadja már Villamarinát, aki Piemont ígéreteit a mindkét részről semlegesség alapján megújítja. — A tegnapi „Univers“ a pápának egy köriratát közli az érsekekhez és püspökökhöz, amelyben előadja az okok, melyek miatt a pápa a császárnak azon javaslatát, hogy a föllázadt tartományokról mondjon le, visszautasította.

— *Páris*, jan. 30. A „Constitutionnel“ egyik cikkében visszatér a pápi kérelmére, s afölötti sajnálatát fejezi ki, Róma most is szintugy Ausztria befolyása alatt áll, mint a háború előtt. Miután a pápa a császár tanácsait visszautasítja, Franciaország minden további köteletség alól föl van mentve; mindazáltal mérsékelt s általános szerepéből nem akar kilépni. Franciaország Rómában az anarchiát megátalondja; ha másuttal válság állana be, a felelősség nem ama nagyeltű nemzetet érné, mely mindig kész jelenleg félreisnert támogatását följajlanlani.

— *Páris*, jan. 30. Egy császári rendelet az „Univers“-t megszünteti az államtörvények elleni folytonos s az egyház-s államra nézve veszélyes oppositio miatt.

— *Turín*, jan. 30. *Carour* gróf egy, a követségekhez f. hó 27-ről intézett körlevelében kijelenti, hogy a congressus, melynek az olaszok bizalommal néztek eléje, fontos események miatt elnapoltatott. Azonban mégis szerente, „A Pápa s a Congressus“ című rőpirat, Napoleon császár levele s az angol királynő s Palmerston lord beszédei, a restauratio lehetetlenségét eléggé tanúsító tények. A kormányok a szárd alkotmány kihirdetése által eleget tettek azon köteletségnek, hogy a népek törvényes ohajtásait teljesítsék. Ó sohasem szűnendik meg, Európa nyugalma iránti felelősségből Olaszország pacificatiojára közreműködni.

— *Chambery*, jan. 29. A kormányzó egy polgárküldöttségnek kijelenté, hogy a szárd kormány sohasem szándékozott *Savoyáról* lemondani.

— *Páris*, jan. 30. Stefania nagyhercegnő Nizzában meghalt.

TÁROGATÓ.

— A Magyar Tud. Akademia palotájára az „Idők Tanuja“ szerkesztőségénél aláírtak: 1) Az Idők Tanuja“ és a „Tanodai Lapok“ szerkesztősége 120 frtot, 2) *Vagovics Bertalan*, az egri eist. ház perjele 12 frtot, összesen 132 frtot.

— *Szántón*, Zala megyében f. hó 20-kán egy másodpercig tartó földrengés volt érezhető, mely azonban oly erős vala, miszerént a bútorok is megintogtak s a lakosság nem kevéssé rémült meg; a szántói új iskola-ház erős köfalai megpedeztek, más kár azonban nem történt. A rengés iránya kelet-délről észak-nyugatnak tartott. Két nap mulva a földrengés ismétlődött, de minden komolyabb következmény nélkül; — nevezetes a dologban azon körülmény, hogy a községtől dél-nyugatra fekvő s csak ¼ órányi távolságra eső *eserhádi* pusztán a két rengés közül egyet sem éreztek.

— *Madarász József* ur, ki Amerikából tért vissza, a Nemzeti Muzeeumnak egy eleven esőrgökgyöt ajándékozott, mely a muzeumi kigyógyüjteménynek kitűnő disze leend, csakhogy természetesen — megfajta.

— A *Magyar Kertészeti Társulat* ez idén már 1963 rendes tagot számlál; alapítványban 7600 frtot bir, ezenkívül évi jövedelme 5,523 frt.

— A *Scabadján* közelebb megtartott fényes Kazinezy bál 300 frtot hozott be a Kazinezy-alapítványra; a fővárosunkban rendezett *izraelita nagykereskedők* táncvigalma pedig, mely a magyar Akademia javára rendeztetett, az akademiai palotára ezer frtnál többet jövedelmezett.

— A *magyar borok* keleten nagy kelendőségnek örvendenek s oly általános tetszést vívtak ki, miszerént az ott eddig divott francia borokat teljesen hátrébe szorították. *Konstantinápolyban* három vendéglőben más bort nem is kaphatni, csak magyart; mondják, hogy ezek jobb ízűek, mint aminőket Pesten kaphatni. Meghíszsújk, mert Konstantinápoly nem fekszik a Duna mellett.

— *Beszélik*, hogy a Nemzeti Muzeeum hátulsó deszka kerítéseit szintén díszes vasrácsoszattal fogják fölváltani, mi az egésznek díszét nem kevéssé emelendi. Valóban eddig e szép épület környékével olyan volt, mint valami értékes, ünneplő ruha, de melynek egy része selyembársony helyett daraból készült.

— *Debrecen* ugyanezak készül kiteni magáért, mert az *akademiai palotára* legalább is *négy-öt ezer* frtot szándékozik küldeni; *Csanak József* és *Scabó Lajos* kereskedő urak maguk 500 frtot irtak alá, a gözmalomtársulat pedig 1000 frtot ajánlott meg.

— A *Szarvasi Gazdasági Egylet* hosszú szünet után ismét jelét adá életének a multkor tartott közgyűlésen, melyen annak fömaradása vagy felosztása fölött kellett tanácskozni. Remélhető azonban, hogy az egyesület továbbra is élni fog, csak neve változik meg, miután a gyűlés egyhangulag elhatározta, miszerént ezentúl „*Békés-megyei Gazdasági Egylet*“-nek neveztessek.

— *Bécsben* 144 zongorakészítő van, kik közül kettő minden héten 6—12 zongorát készíti.

— *Zongoráról* levén szó, megemlítjük *Sárközy* két új darabját: „*Régi szokás*“ és „*Jaj de fáj*“ című esárdásokat, melyek Rózsavölgyinél 54 és 50 új krjval megszerezhetők. — *Bertók Sándor* pedig „*Palotai Emlék*“ című *palotást* szerzett, mely R. Palotán lakó lelkes honleány, — *Buzga-Holcer Cecilia* urnőnek van ajánlva.

— *Mizsei Mari* k. a., ki tavall mutatá be szép tehetségét nemzeti színpadunkon, most Olaszországban a saluzói színházban énekel *Merina Maria* név alatt. Az ottani közönség mindjárt elejénte nagy tetszéssel fogadá jeles művésznőnkét s azóta folyton aratja az elismerés koszorúit. A „*Corriere del Po*“ „*Don Marzio*“ s más olasz lapok nem

gyözik szép hangját, jó iskoláját és finom előadását eléggé dicsérik.

— A magyar hívat. lapban egyik jeles statisticusunk Magyarország egész lakosságának foglalkozás szerinti különbözősét, a birodalom népességével arányítva, így adja elő:

	Magyarországon	az egész birodalomban	százalékos arány
egyházi személy-hivatalnok	11,268	69,792	16 ₁
író s művész	34,004	182,544	18 ₆
ügyvéd s jegyző	9,780	49,275	19 ₃
egészségügyi személyzet	2,669	12,140	22 ₀
5,157	33,479	15 ₄	
füldbirtokos	731,461	3,076,858	23 ₇
háztulajdonos és tőkepénzes	422,808	4,009,801	10 ₅
gyáros s ipariüző	141,110	749,549	18 ₈
kereskedő	156,198	712,277	21 ₉
hajós- és halászségédmunkások és pedig: a mezői iparnál	133,292	1,259,247	10 ₆
a műiparnál	17,931	131,019	13 ₆
a kereskedésnél egyéb szolgáló személyek	307,342	944,528	32 ₅
upaszámos	539,521	2,471,491	21 ₈
egyéb 14 éven fölötti férfi bizonyos kereset nélkül vagy egyéb keresettel	382,739	1,333,033	28 ₇
a hadsereg kötelékén kívüli katonai személyek	5,795	142,299	—
végre a hadsereg létszáma	—	652,845	—
kereset nélküli nők s 14 éven aluliai	5,118,894	21,400,284	—
Összesen	8,054,471	37,459,883.	—

— *Lamartine* monceau-i szép jöszága, mely ugyan csak 112 hectar területű (mintegy 440 hold), hanem egy szép kastélyt, két nagy lakházat és 40 épületet foglal ma-

gában s évenként 45—70,000 frankot jövedelmez, nyilvánosan 1 millió frankra becsültetett és febr. hó 7-kén elárvereztetik (Elárvereztetik!!)

— A *Kazinczy-alapítványra* begyűlt összegek jegyzéke: Tripolszky Béla ur ivén 82 fr. 25 kr.; Lángh István ur ivén folytatólag 270, összesen 1360 fr. 50 kr.; m. gróf Szapáry Gyula ur ivén 134 fr.; Mán József ur ivén 111 fr.; Milassin Jakab ur ivén 82 fr.; Pillér Gedeon ur ivén 227 fr.; Péchy Ignác ur ivén 115 fr.; Trefort Ágoston ur ivén 38 fr.

— *Gyászír.* Ft. *Hausenplos: József* kalocsai kanonok, a fő egyh. megyei néptanodák főfőlligelője, élete 53-ik évében f. é. jan. 25-én tétetett a sírba. Isten adjon lelkeknek örök boldogságot!

Nemzeti színház. Jan. 29-kén. *Egy szekrény rejtelme*, ered. népszínmű 3 szak, írta Szizligeti. — A fősvény, alattomos Rikoltit *Tóth J.* szokott jeles játékaival személyesíté. *Szerdahelyi és Feleki*, ki a színlapon jelentett Rónai helyett lépett föl, dicséretesen működtek. A szenvedő Margitot *Rómainé* némi egyhangúsággal adá. *Füredi* kitűnő Zöld Janesi volt s gyönyörű dalai és eleven játéka mellett jól választott magyaros öltözete sem téveszté el a hatást. *Szűdyiné* Csillagné szerepében ügyekezettel játszott, s bár egy-két dala sikerült is, általában véve éneke nem aratott nagy tetszést. *Zöldi* a jöszivül exbaka-huszár-invalidust kedélyesen személyesíté. Egyik elsőrangú színészünk nyelve ismét megbotlott, azt mondván, menekülhetik. Egyébíránt a színlap kiállítására sem ártana nagyobb gondot fordítani mely gyakran számos sajtóhírával bővelkedik; így a mai lapon is előfordultak: hasábsn, szá/va, Rozsár, szakarban, hérlethírdetményben, igazgatóság, megváltottak, — ugyszintén az is sérti a szemet, hogy bár a színlap az egyszerű c-t használja, mint : Juca, utcán sat., a színlap alatt mégis az áll, hogy : Nádorutca.

Ma adatik : „**Benyovszky**,” opera 3 felv.

— *Börzetaírávat Bécsből*, jan. 30-ról. 5⁰/₀ metall. 71. 20. — Nemz. köles. 80. — Bankrészv. 860. — Hiteletint. r. 199. 20. — Augs. 110. 70. — London 129. — Egy darab arany 6. 10.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő: **Fümmunkatárs: Lonkay Antal.**
Fümmunkatárs: **Garay Alajos.**

Ipar, gazdaság, pénzügy, kereskedelem és közlekedés.

Árkelet a bécsi börzén jan. 30.

5% ausztr. értékb.	67.50	Gr. Waldstein „ 20 fős	27.75
5% nemzeti kölcsön	79.80	Loyd „	210.—
5% metalliques	71.30	Pesti lánchíd	350.—
4 ¹ / ₂ % „	63.—	Ejszakai vasut	197.50
4% magy. földt. köl.	72.50	Allamvasut	274.50
Erdélyi „	69.50	Nyrg. vasut	176.—
1834-ki állampapírok	369.—	Déli „	182.—
1839-ki „	130.—	Tiszai „	105.—
1854-ki „ 4 ¹ / ₂ % „	113.—	Pardubitzi „	—
Comoi „	16.—	Amsterdam 100 holl. f.	—
Hitelesorsjegy	104.25	Augsburg 100 d. n. f.	111.50
4% Dumagózh. sorsj.	103.50	Frankfurt 100 d. n. f.	111.75
Hg Eszterházy „ 40 fős	86.—	Hamburg 100 m. b. f.	99.25
Hg Salm „ 40 fős	39.50	London 10 ft. st.	130.50
Hg Pálffy „ 40 fős	39.50	Páris 100 frank.	51.80
Hg Clary „ 40 fős	37.25	Bukurest oláh piasz.	—
Gr. St. Genois „ 40 fős	39.75	Cs. koronás	17.90
Budai „ 40 fős	38.50	Cs. arany	6.19
Hg Windischg. „ 20 fős	23.—	Ezüst 100 ftért	130.75

VASUTMENETEK.

INDULÁS.

Pestől Váradra, Debrecenbe: 5 órak. regg.
Szolnokról Aradra: 3 ó. 57 p. d. u.
„ N-Váradra 10 ó 3 p. regg.
Püspök-Ladányról N-Várad: 12 ó. 53 p. d. u.
Szolnokról Deb. Miskolc: 10 ó. 3 p. regg.
Pestől Arad. Temesvár: 4 ó. 15 p. d. u. 5 ó. r.
Szegedről Temesvár: 1 ó. 34 p. éj. 2 ó. d. u.
Püsp.-Ladányról Szoln.-Arad: 1 ó. 14 p. d. u.
Miskolcra Pestre: 5 ó. 52 p. r.
Debrecenből Pestre: 11 ó. 35 p. reg.
N-Váradról Püsp.-Ladányra: 9 ó. 30 d. e.
Aradrol Pestre: 9 ó. 51 p. r.
Temesvárról Szegedre: 7 ó. 54 p. 5 ó. 10 p. r.
Szegedrol Pestre: 1 ó. éj. 12 ó. d. éj.
Pestől Bősbe: 9 óra r. 9 ó. 25 p. est.
Uj-Szönyörol Bősbe: 2 óra 5 p. délután.
Bécsből Pestre: 6 ó. 30 p. r. 7 órak. est.
„ Győr-Uj-Szönyre: 8 ó. r. 4 ó. 40 p. d. u.